

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
2812-09

meddelad i Stockholm den 1 oktober 2010

KLAGANDE

Stockholms kommun

Ombud: vice stadsjurist Kristina Westerlind
Stadsledningskontoret
Juridiska avdelningen
105 35 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 9 april 2009 i mål nr 4671-08, se bilaga

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 95672

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post: regeringsratten@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Stockholms kommun yrkar att Regeringsrätten ska undanröja kammarrättens dom och fastställa länsrättens dom. Till stöd för sin talan anför kommunen i huvudsak följande. Det överklagade beslutet innebär att den kommunala hemtjänsten i Rågsved och Hagsätra avvecklas men inte att Vantörs hemtjänst AB får överta motsvarande verksamhet. För att en utförare ska kunna utföra hemtjänst i Stockholms stad krävs att utföraren deltar i stadens upphandling av hemtjänstleverantörer, tilldelas kontrakt och tecknar ramavtal med staden om utförande av tjänsten. Brukarna har ett 40-tal utförare att välja mellan och kan när de så önskar byta utförare. Den personal som arbetat inom den kommunala hemtjänsten kan välja att stanna kvar i stadens tjänst. Om de önskar att gå över till Vantörs hemtjänst AB har de rätt till tjänstledighet och återinträde i stadens tjänst inom sex månader. Den kommunala hemtjänstverksamheten ska drivas enligt självkostnadsprincipen. Det är inte tillåtet att driva verksamheten med vinst. Det finns inga upparbetade mervärden i den kommunala verksamheten som kan överföras till annan. Den som överklagar ett kommunalt beslut har bevisbördan för det överklagade beslutets ogiltighet och AA har varken visat att ett övervärde förelegat eller att en värdeöverföring ägt rum.

AA bestrider bifall till överklagandet och anför i huvudsak följande. Stöd till enskild näringsidkare har lämnats eftersom alla brukare i den överlåtna hemtjänstverksamheten automatiskt går över till det nya hemtjänstbolaget. Överlåtelseavtalet är villkorat bl.a. med att utföraren godkänns i upphandlingen och får en plats i kundvalssystemet. Oavsett vilket beviskrav kammarrätten har tillämpat är det uppenbart att egendom av visst värde har överlåtits till underpris. För det fall Regeringsrätten överväger att bifalla överklagandet hemställer AA att förhandsavgörande från EU-domstolen inhämtas.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förutsättningarna för att en kommun eller ett landsting ska få lämna över vården av en kommunal angelägenhet till ett privaträttsligt subjekt regleras i 3 kap. 16 § kommunallagen (1991:900). Enligt paragrafens första stycke får kommuner och landsting efter beslut av fullmäktige lämna över vården av en kommunal angelägenhet, för vars handhavande särskild ordning inte föreskrivits, till ett aktiebolag, ett handelsbolag, en ekonomisk förening, en ideell förening, en stiftelse eller en enskild individ. Enligt andra stycket får dock vården av en angelägenhet som innefattar myndighetsutövning överlämnas endast om det finns stöd för det i lag.

Enligt 2 kap. 4 § socialtjänstlagen (2001:453) fullgörs en kommuns uppgifter inom socialtjänsten av den eller de nämnder som fullmäktige bestämmer. Av 2 kap. 5 § samma lag framgår att kommunen får sluta avtal med annan om att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Uppgifter som innefattar myndighetsutövning får dock inte överlämnas till privaträttsliga subjekt.

Enligt 2 kap. 8 § första stycket kommunallagen får kommuner och landsting genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller landstinget. Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får enligt paragrafens andra stycke lämnas bara om det finns synnerliga skäl för det. Som exempel på sådana skäl nämns i förarbetena att i glesbygdsområden bortfall av enskild service, t.ex. avsaknad av en livsmedelsbutik eller en bensinstation, kan medföra rätt för kommunen att ekonomiskt stödja en innehavare om stödet var nödvändigt för att uppnå en viss minimistandard av kommersiell service åt hushållen. Vidare uttalas att en kommun även bör kunna understödja hotellverksamhet, när enskilda personer och företag inte är beredda att göra nödvändiga insatser för att trygga tillgången till hotell i kommunen (prop. 1990/91:117 s. 153).

När det gäller individuellt riktat stöd till enskilda näringsidkare är det således endast i undantagsfall som det finns ett rättsligt utrymme för kommunala stödinsatser. Ett kommunalt beslut om att lägga ut viss verksamhet på entreprenad får alltså inte utformas på sådant sätt att beslutet innebär ett olagligt stöd till enskild näringsidkare enligt 2 kap. 8 § andra stycket kommunallagen.

Frågan i målet är om ett kommunalt beslut om avveckling av viss kommunal verksamhet och försäljning av inventarier tillhörande denna verksamhet innebär ett sådant individuellt inriktat stöd till enskild näringsidkare.

Vantörs hemtjänst AB är en privatägd hemtjänstleverantör som i konkurrens med ett antal andra leverantörer bedriver hemtjänst i Stockholms kommun. Av det överklagade beslutet framgår att kommunens beslut om avveckling av den aktuella kommunala hemtjänstverksamheten villkoras med att Vantörs hemtjänst AB beviljas tillstånd att bedriva hemtjänstverksamhet. Av handlingarna framgår vidare att samtliga ca 300 brukare följer med till den nya verksamheten om de inte aktivt väljer en annan leverantör. Även det 40-tal anställda som arbetar i verksamheten erbjuds anställning i det nya bolaget med möjlighet till tjänstledighet från kommunen.

Vantörs hemtjänst AB får genom beslutet således redan från början tillgång till en etablerad verksamhet med personal och kundkrets på ett sätt som motsvarar en överlåtelse av verksamheten. Den ersättning bolaget ska erlagga till kommunen avser emellertid endast ersättning för inventarierna hörande till verksamheten. Någon utredning om marknadsvärdet av den överlåtna verksamheten har inte gjorts av kommunen. Det totala värdet av verksamheten måste dock i vart fall anses klart överstiga värdet på inventarierna. Då Vantörs hemtjänst AB således har förvärvat en verksamhet till ett pris understigande marknadsvärdet innebär beslutet att bolaget erhållit ett individuellt inriktat stöd enligt 2 kap. 8 § kommunallagen. Det har inte påståtts att det förelegat några synnerliga skäl som

Mål nr
2812-09

skulle ha kunnat göra det påkallat att ändå ge det aktuella stödet. Som kammarrätten funnit strider kommunens beslut således mot lag och ska upphävas.

Karin Almgren

Peter Kindlund

Margit Knutsson

Henrik Jermsten

Olle Stenman

Klara Cederlund

Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. II

Föredraget 2010-06-16